

15. HAFTA

7. SINIF ETKİNLİKLERİ

YAPICI ÇÖZÜM MERKEZİ

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal Alan
Yeterlik Alanı	Kişiler Arası Beceriler
Kazanım/Hafta	Arkadaşlık ilişkilerinde yaşadığı sorunları yapıcı yollarla çözer. / 15. Hafta
Sınıf Düzeyi	7.sınıf
Süre	40 dk (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Çalışma Yaprağı-2 3. Kutu ya da Torba 4. Tahta Kalem
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Etkinlik Bilgi Notu gözden geçirilir. 2. Çalışma Yaprağı-1 ve Çalışma Yaprağı-2 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır. 3. Çalışma Yaprağı-1 etkinlik sürecinde öğrencilerin ilk doldurmuş oldukları kağıda daha sonraki uygulamada tekrar ulaşmalarını kolaylaştırmak amacıyla her öğrenciye farklı bir sayı gelecek şekilde numaralandırılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Etkinliğin amacının öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerinde yaşadığı sorunları yapıcı yollarla çözmek olduğu açıklanır. Amacın daha anlaşılır olmasını sağlamak amacıyla sosyal bir varlık olan insanın arkadaşları arasında sorunların ortaya çıkmasının doğal olduğu, arkadaşlık ilişkilerimizde yaşanan sorunların olması bize bir durumun iyileştirilmesi gereken yönleri olduğunu gösterdiği ifade edilir. Bu bakış açısının bizim sorunları bir tehdit olarak değil, bir gelişme fırsatı olarak görmemizi sağlamasının ise bizim için yapıcı bir çözüm olacağı belirtilir. 2. Öğrencilere Çalışma Yaprağı-1 dağıtılır. Öğrencilere çalışma yaprağının üzerine isimlerini yazmamaları hatırlatılır. Öğrencilerden çalışma yaprağının üzerindeki numarayı akıllarında tutmaları ya da bir yere not etmeleri istenir. Öğrencilerden arkadaş ilişkilerinde yaşadıkları bir sorunu düşünmeleri ve Çalışma Yaprağı-1'deki kum saatinin üst bölümüne yazmaları istenir. Bunun için öğrencilere 5 dakika süre verilir. 3. Öğrencilerin çalışma yaprağının ilgili bölümün doldurma işlemleri tamamlandıktan sonra kağıdı ikiye katlayarak bir torbaya/kutuya koymaları istenir. 4. Her öğrenciye torbadaki/kutudaki kâğıtlardan bir tane (kendisinin koymuş olduğu kâğıt gelmeyecek şekilde) tekrar dağıtılır.

Süreç (Uygulama Basamakları):

5. Öğrencilere bu kez Çalışma Yaprağı-2 dağıtılır. Öğrencilerden Çalışma Yaprağı 2’de listelenen çözüm yollarını incelemeleri ve eklemek istedikleri varsa belirtmeleri istenir. Öğrenciler tarafından farklı çözümler üretildi ise uygulayıcı tarafından tahtaya yazılır. Öğrencilerden Çalışma Yaprağı-2’de belirtilen yapıcı çözümler listesinde yer alan çözümler içerisinde belirtilen soruna çözüm olabileceğini düşündüğü ya da kendisinin belirlediği çözümü kum saatinin alt kısmına yazmaları istenir.
6. Öğrenciler tarafından tamamlanan Çalışma Yaprağı-1’lerin öğretmen masasına konularak öğrencilerden çalışma yapraklarında yazan numaraları hatırlamaları ve kendilerinin daha önce doldurmuş oldukları kâğıtları tekrar almaları sağlanır. Öğrencilere arkadaşlık ilişkilerinde yaşadıkları sorunlara arkadaşlarının ifade ettikleri yapıcı yolları incelemesi için süre tanınır, gönüllü öğrencilerin paylaşımları alınır.
7. Aşağıdaki sorular kapsamında arkadaşlık ilişkilerinde yaşanan sorunların yapıcı çözüm yolları tartışılır, öğrencilerin düşüncelerini paylaşmaları cesaretlendirilir.
 - Arkadaşlık ilişkilerinizde yaşadığınız sorunu yazarken nelere dikkat ettiniz?
 - Arkadaşınızın sorununa çözüm yolu belirlerken nelere dikkat ettiniz?
 - Belirttiğiniz soruna arkadaşınızın yazdığı yapıcı yolun sizin düşündüğünüzden farklı yönleri neler olabilir?
 - Bu etkinlik ile daha önce fark etmediğiniz yeni bir şey öğrendiniz mi?
8. Etkinlik süresince tartışılanlardan yola çıkarak öğrencilerin konuşanlarla ilgili düşüncelerini ifade etmeleri istenir. Arkadaşını ve arkadaşlığını önemseyen bir kişinin, yaşadığı sorunlar karşısında yapıcı davranış modelini bulup uygulayabilmesinin gerekliliği belirtilir ve arkadaşlık ilişkilerinde yaşadığı sorunları yapıcı yollarla çözmenin önemi ile yaşanan sorunları çözmüş olmanın kendimizi geliştirmek için bir fırsat olduğu vurgulanarak süreç sonlandırılır.

Kazanımın Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden Çalışma Yaprağı-1’de belirtilen yapıcı çözümü arkadaş ilişkilerinde kullanmaları istenir. Tamamladıklarında arkadaşları ile paylaşmaları sağlanır.

Uygulayıcıya Not:

1. Numaralandırılan Çalışma Yaprağı-1 öğrencilere karışık şekilde dağıtılmalıdır.
2. Sorunun tanımına veya öğrencilerin sorun olarak neyi ifade ettiklerine bağlı olarak, önerilebilecek çözüm yollarının yapıcı olmasına ve farklılaşacağına dikkat edilmelidir.
3. Öğrencilerden gelen çözüm önerilerinin yapıcı bir çözüm olmadığı görülmesi durumunda ifade edilenlerin sadece anlık olarak bir çözüm getireceği vurgulanmalı, yapıcı olmayan çözümler düzeltilmelidir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

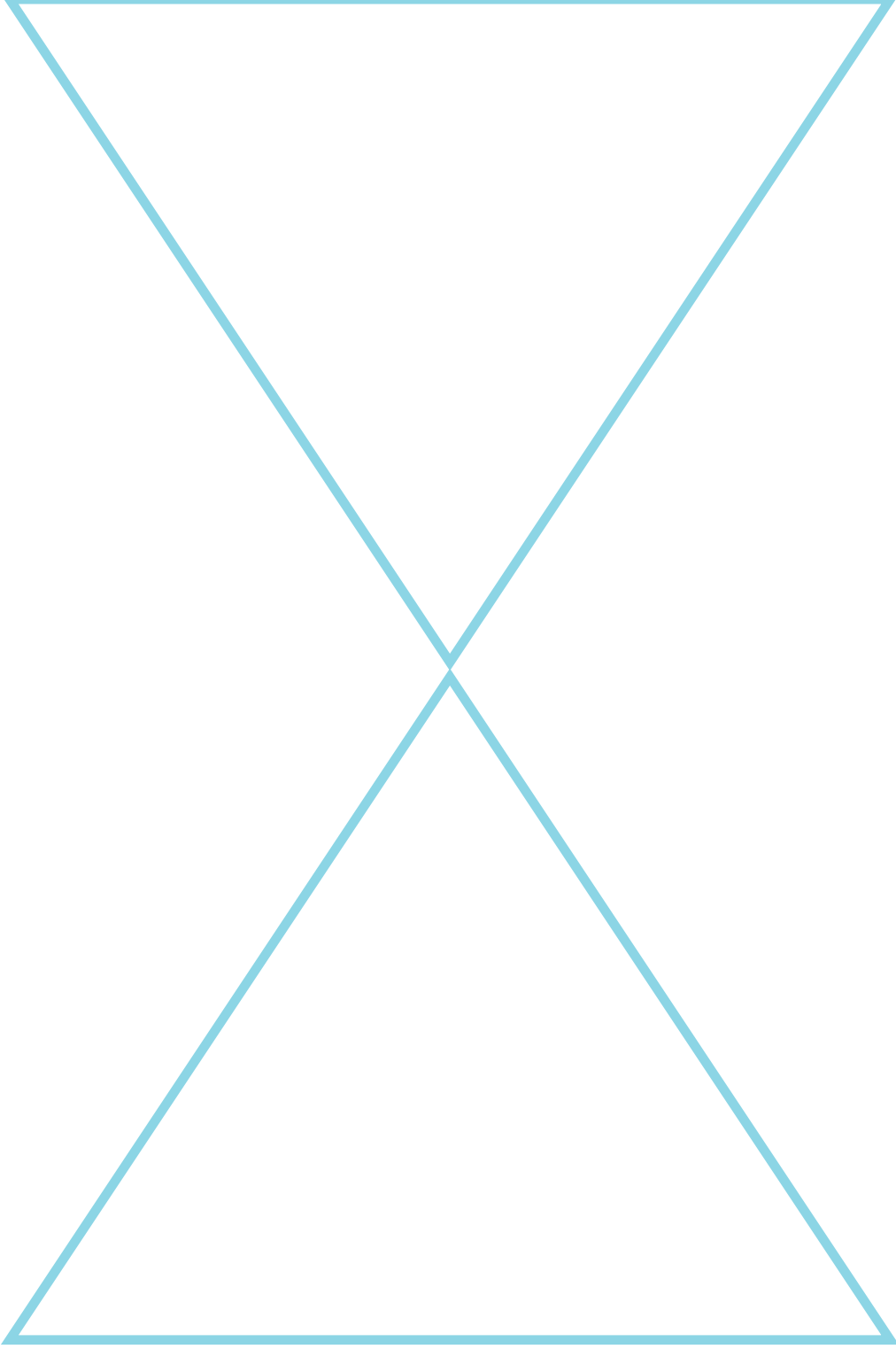
1. Çalışma Yaprağı-1’in yapılma sürecinde öğrencilere bireysel destek olunabilir.
2. Öğrencilere ek süre verilerek etkinliği tamamlamaları sağlanabilir.
3. Çalışma Yapraklarındaki yazıların puntoları büyütülerek ya da kontrast renkte bir zemin üzerine yapıştırılarak görme bakımından işlevsel hale getirilebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Leyla Deniz UYGUR YOLÇUN

Çalışma Yaprağı 1

Ařađıya; arkadařlık iliřkilerinde yařadıđınız bir sorunu dűřunerek kum saatinin űst kısmındaki bűlűműn içerisine yazınız.

Çalışma Yaprağı 2

Aşağıda; arkadaşlık ilişkilerinde yaşanan sorunlara yapıcı çözüm yolları olabilecek maddeler sıralanmıştır. Kum saatinin üst bölümündeki sorunu okuyarak yapıcı yollar listesinde yer alan çözümler içerisinde belirtilen soruna çözüm olabileceğini düşündüğünüz ya da kendinizin belirlediği çözümü kum saatinin alt kısmındaki bölümün içerisine yazınız.

Yapıcı Yollar Listesi

- ⌚ Sorunu çözmek için çaba gösterme
- ⌚ Uzlaşmacı yaklaşma/Çatışmaları çözebilme
- ⌚ Kendini uygun bir şekilde ifade etme
- ⌚ Uygun şekilde girişken olma
- ⌚ Öfkenin kontrol edilmesi
- ⌚ Sohbeti sürdürebilme
- ⌚ Diğer arkadaşlara katılabilme
- ⌚ Aktif dinleme
- ⌚ Arkadaşının görüş açısından bakmaya çalışma/Empati yapabilme
- ⌚ Bekleyebilme
- ⌚ Gruba uyabilme
- ⌚ Sataşmalarla ve dedikodularla başa çıkabilme
- ⌚ Aile bireylerinden destek alma
- ⌚ Okul rehberlik ve psikolojik danışma servisinden destek alma
- ⌚ Diğer.....

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

Öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerinde sorun olarak adlandırılacak etkileşimleri olabilir. Sosyal bir varlık olan insanın arkadaşları arasında zaman zaman sorunların ortaya çıkması doğaldır. Arkadaşlık ilişkilerinde yaşanan sorunların olması, durumun iyileştirilmesi gereken yönleri olduğunu göstermektedir. Bu bakış açısı sorunları bir tehdit olarak değil, bir gelişme fırsatı olarak görülmesinin sağlanması açısından yapıcı bir çözüm olacaktır. Her sorunun birden fazla çözüm yolu olduğuna inanmak, herkesin yararına olabilecek çözüm yolları aramak, adil ve sürdürülebilir bir çözüm bulununcaya kadar görüşmelere devam etmek, bireyin sorun çözme becerisini geliştirmek için sahip olması gereken tutum ve davranışlar arasında yer alır.

Sorun çözme bir süreçtir ve bu sürecin aşamaları şu şekilde sıralanabilir:

1. Sorunu tanımlama.
2. Sorunun çözümü için olası çözüm önerilerinin geliştirme.
3. Olası çözüm yollarının her birinin yol açabileceği sonuçları gözden geçirme.
4. Olası çözüm yollarından birine karar verme.
5. Seçilen çözüm yolunu uygulama ve sonucun değerlendirilmesi.

KAYNAK

Öğülmüş, S. (2006). Kişilerarası sorun çözme becerileri ve eğitimi (3. Baskı). Ankara: Nobel.
Liselerde Şiddetin Saptanması ve Okul Temelli Şiddeti Önleme Programının Geliştirilmesi. TÜBİTAK 1001 SOBAG Projesi (Proje No: 108K305).